

ZBORNİK

-- SVEČENIKOV SV. PAVLA --

IN ZAJEDNIC S. J.

Letnik IV.

Št. 8

Izhaja

1. dne vsakega meseca

Uredništvo in upravništvo :
Gorica,
Riva Piazzutta 18.

V GORICI, 1. maja 1924

Izdaja Zbor svečnikov sv. Pavla. Urejuje Stanko Stanič, kurat

Tisk „Zadružne tiskarne“

TEOD. HRIBAR, NASLEDNIKI

GORICA — CORSO VERDI (hiša Centralne posojilnice)

Velika izbera češkega in domačega sukna, najbogatejša izbera češkega platna in perila „Jäger“. Zaloga cerkvenih preprog in drugih potrebščin.

Cene zmerne!

Postrežba točna!

BAŠIN ANTON - GORICA

PIAZZA S. ANTONIO 9

Priporoča preč. duhovščini svojo mizarsko delavnico. Popravlja in izdeluje cerkvene omare, sprejema dela vseh cerkvenih mizarskih potrebščin.

LASTNA DELAVNICA V SOLKANU!

ZLATAR IN SREBRAR FRANC LEBAN

:: GORICA — VIA DUOMO ::

Izdeluje in popravlja vse cerkvene srebrne in kovinaste predmete:
- - moštrance, kelihe, ciborje itd.

POZLAČUJE IN POSREBRUJE.

Priporoča se preč. cerkvenim predstojništvom.

:: DOBRO ZNANA TVRDKA ::

ANDREJ MAVRIČ

GORICA, Via CARDUCCI 3

Priporoča preč. duhovščini svojo bogato zalogo črnega sukna za talarje, suknje itd. — V zalogi ima različne izdelke čeških tkanin, cerkvene preproge itd. itd.

- LASTNA KROJAČNICA! -

ZBORNIK

SVEČENIKOV Sv. P. in ZAJEDNIC S. J.

Uredništvo :
Gorica, Riva Piazzutta št. 18
Izhaja :
1. dan vsakega meseca.

Angel Čargo.

Prošnje za vojno odškodnino.

Meseca maja 1922 smo vložili splošno prijavo (denuncia generale) vojne škode, ki so jo imele cerkve na stavbah, premičninah in zemljiščih. Na podlagi te prijave treba zdaj napraviti *prošnja* (domanda) za ugotovitev in izplačilo (likvidacijo) vojne odškodnine in sicer na Kr. prefekturo v Trstu, ne v Vidmu. Prošnja je treba sestaviti v italijanskem jeziku, prilogam v slovenskem jeziku n. pr. cenitvi, stroškovniku, inventarju itd. pa je treba dodati italijanski prevod. Po sedanjih direktivah, bo likvidirala Kr. prefektura v Trstu vojno odškodnino za cerkev t. i. poslopje kjer se je opravljala služba božja, zakristijo, zvonik in kak drugi prizidek ter za premičnine, finančna oblast pa za župnišča, cerkvene hiše in kake druge stavbe n. pr. znamenja ali kapelice itd. ter za zemljišča. Zato pustite *ležati* na miru pri finančni intendanci vse prošnje, ki ste jih tam vložili tudi one za cerkveno stavbo in premičnine. *Nikar ne zaprosite finančne intendance, naj pošlje Vašo prošnjo na prefekturo.* Razlog je ta, ker prošnja na prefekturo (kakor boste videli spodaj) mora biti *vse drugače sestavljena in opremljena* kot ona na finančno intendanco. Največ kar zmorete finančno intendanco prositi (pa z pisмено prošnjo in utemeljitvijo, da rabite za prošnjo na prefekturo) je: naj Vam vrne priloge n. pr. cenitev, inventar, posebno polo in zemljeknjižni izveček. Prošnji je treba napraviti dve, oziroma štiri. Eno za cerkev (stavbo) in eno za premičnine. Če je kdo že kaj potrosil pri cerkveni stavbi n. pr. da je dal počistiti podrtijo, ali popraviti streho, vrata itd. mora napraviti posebno prošnjo v kateri zahteva povrnitev stroškov, ki jih je že izdal. Ravno tako kdor je nabavil kake cerkvene predmete n. pr. cerkveno obleko ali grodje mora tudi napraviti posebno prošnjo za povrnitev stroškov. V takih slučajih je toraj treba napraviti štiri prošnje. Prošnje morajo napraviti vsi, tudi oni, kojim so vladni organi kaj popravili.

1. Prošnja za cerkev.

Oblika prošnje je ista, kakoršno rabimo pri drugih prošnjah na politično oblast; samo, da prošnje ni treba kolekovati. Zgoraj na desni pride Datum, na levi pa Rubrum t. j. kdo prosi, številka pravičnega zapisnika, predmet prošnje in kakšne priloge. Potem pride naslov: Kr. prefektura, urad za popravo vojne škode, v Trstu. Potem pride *Petitum*: za ugotovitev in likvidacijo vojne škode, ki jo je trpela cerkev na cerkvenem poslopiju. Pri tem je treba označiti: 1. Ali se je cerkvena stavba obnovila in sicer popolnoma ali

le deloma in kdo jo je obnovil; državni tehnični organi ali cerkveno oskrbnništvo. Ako je popravilo cerkveno oskrbnništvo mora pristaviti, da bo prosilo s posebno prošnjo povrnitev narastlih stroškov, 2. Ako stavba ni bila obnovljena, ali le deloma, da se prosi: Kr. prefektura blagovoli nakazati potrebne zneske, da se stavba popolnoma obnovi v lastni režiji (in propria economia) — ali pa naj poskrbijo za obnovitev državni tehnični organi.

V dveh izvodih je treba predložiti:

1. Gori popisano prošnjo.
2. Sklep (deliberazione) cerkvenega oskrbnništva (vseh treh udov), s kojim pooblašča cerkvenega predstojnika, da napravi vse potrebne korake, da se obnovitev cerkvene stavbe izvrši.
3. Izjavo (Dichiarazione) V. č. kn.-nadškofijstva da je pri dotični cerkvi ustanovljeno lastno dušno pastirstvo.

V enem izvodu je treba predložiti: Posestno polo, zemljeknjižni izveček in cenitev škode. Kdor hoče delati v lastni režiji mora priložiti tudi načrt in stroškovnik.

2. Prošnja za povrnitev (rimborso) narastlih stroškov za že izvršene poprave.

Zgoraj na desni: Datum, na levi Rubrum: Kdo prosi. številka, predmet: Prošnja za povrnitev stroškov za delno ali celotno obnovitev stavbe, cerkve itd.

Priloge: 2. Deliberazione, seznamek izvršenih del, število pobotnic (računov).

Naslov: Kakor zgoraj pod 1. *Petitum*. Sklicevaje se na predloženo prijavo vojne škode in prošnjo za izplačilo vojne odškodnine se prosi za povrnitev stroškov za že izvršene priprave na cerkvenem poslopiju v znesku. . . . . lir, kakor razvidno iz priloženega seznamka izvršenih del in računov (število!) Priložite tudi še neplačane račune.

V dveh izvodih je treba predložiti:

1. To prošnjo,
2. Sklep (Deliberazione) cerkvenega oskrbnništva kakor zgoraj pod 1.

V enem izvodu:

Seznamek izvršenih del in originalne račune.

3. Prošnja za premičnine.

Glava kakor zgoraj pod 1. samo predmet drugačen: Prošnja za povrnitev vojne škode, ki jo je trpela na premičninah cerkev Sv. . . . . v. . . . .

Priloge: Sklep, izjava, inventar. Naslov kakor zgoraj pod 1. *Petitum*: Kakor zgoraj pod 1. samo kjer v prošnji pod 1. zapisano *stavba* je treba tukaj zapisati *premičnina*.

V dveh izvodih je treba predložiti:

1. Sklep cerkvenega oskrbnništva (deliberazione)
2. Tukaj popisano prošnjo

3. Izjava (dichiarazione) Vč. kn. nadškofijstva, da je z cerkvijo združeno dušno pastirstvo

4. Inventar. Pod besedo inventar razumem: Seznamek vseh vsled vojne izgubljenih predmetov (ne pozabite navesti tudi zvonove), predvojnne cene!

Na koncu seznamka: Datum in podpis, pečat.

Slednjič sledeči pripis:

I sottofirmati attestano, che la Chiesa vicariale di San . . . . . possedeva prima della guerra i sopra detti beni mobili.

Datum.

Lastnoročn podpis štirih prič.

Si conferma autenticità delle sovrapposte firme e che i dani arreati ai sopra detti beni mobili di proprietà della Chiesa di San . . . . . in . . . . . sono stati causati dalla guerra

Municipio di . . . . .

Datum.

Il Sindaco:

Pečat.

4. Prošnja za povrnitev (rimborso) stroškov ki jih je cerkev imela za zopetno nabavo (ricostituzione) zgubljenih premičnin.

Glava kakor pod 2. samo predmet: Prošnja za povrnitev stroškov, ki jih je imela cerkev sv. . . . . v . . . . . itd. Priloge: Sklep, seznamek, število računov. Naslov kakor navadno

Petitum: Kakor pod številko 2. samo namesto za poprave na cerkvenem poslopju se zapiše: ki jih je cerkev imela za zopetno nabavo zgubljenih premičnin itd.

Priložiti se mora v dveh izvodih:

1. prošnja,

2. Sklep cerkvenega oskrbnništva kakor zgoraj pod 1.

V enem izvodu:

1. Seznamek novo nabavljenih predmetov.

2. originalne račune tudi če niso še plačani.

Če kdo morda ni še vložil na finančno intencijo prošnje za povrnitev škode na zemljiščih naj napravi sedaj prošnjo na prefekturo na isti način kakor je napraviti za stavbo (mutatis mutandis).

Take prošnje morajo napraviti župne in z dušnim pastirstvom združene cerkve.

Formularji prošenj, ki se dobijo pri piscu teh vrst, so napravljeni za vse mogoče slučaje, zato naj se vsak formular pazljivo prečita, ter črta, kar se njega ne tiče.

Kdor je predložil prošnjo za obnovev cerkve potom zadruga cerkva (g. Radoviča), naj mi naznani z dopisnico kedaj je bila ista vložena.

Pastoralni pomenki.

Dragi sobratje! Velika malodušnost in skoroda otc.plost se nas je polotila. Ne vseh, a priznajmo odkrito, da ima večino v svojem mrzlem objemu.

Naj povem, kar mislim bolj konkretno.

Od osrednjega vodstva n. pr. pride klic: Poživite Marijine družbe! — Odgovor je glas: S fanti ni nič. škoda besede; z dekleti bi šlo, ko bi ne bilo plesov, a tako so tudi ta tla nerodovitna.

Gorečniki kličejo: Pa začnite nemudoma vsaj z Marijinimi vrtci za dečke in deklice. Odgovor: Tudi to ni nič, saj imamo izkušnje; ko dorastejo, odpadejo — čemu torej ta trud s poredno otročarijo? Nov klic: Nekoliko več vneমে za misijone med odrastlimi in med mladino! Odgovor: Saj smo sami v misijonski deželi, ljudstvo nima denarja itd. Torej tudi z misijoni ni nič. — Zopet pride poziv: Uvajajte apostolstvo molitve, češčenje Presv. Srca itd. Odgovor: Kaj pa naj začnemo s toliko pobožnostmi; vedno nove stvari nam nalagajo. To so kaprice nekaterih, ki imajo posebno veselje iztikati raznovrstne novotarije. Se en klic: Mladina se vam vsa odtuji, zavzemite se vsaj za prosvetna društva. podprite delovanje »Prosvetne zveze«. Odgovor: Tudi to ni nič; saj smo imeli tudi prej cvetoča društva, pa se je vse izpridilo. Kapital truda in sil, ki ga vržemo v prosvetno delo, se nikakor ne obrestuje. — Pa potrudite se vsaj bolj v spovednici, na prižnici in v šoli. Odgovor: Saj naredim, kolikor sem dolžan, pa ne gre in ne gre — je vse zaman. — Ali je res vse zaman, ali smo res tako nedorastli za novo dobo, njene zahteve in njene ovire? Ali nam je res treba obupati nad močjo, ki jo ima v sebi že beseda sama, katero oznanjujemo?

V teh-le pomenkih bo skušal neki naš sobrat povedati, kako bi se mogli vendar že otresti obupnega klica: vse zaman! ter se z novim zaupanjem cprijeti raznolikega dela, ki nam ga nalaga naše vzvišeno zvanje.

Volja do dela.

Kdor hoče sadov, mora povsem naravno hoteti tudi delo in trud. Čas je, da vržemo v kot one gosli, ki opevajo vedno le zlato preteklost. Ne pomaga nič, samo spoštovanje do talarja in kolarja ne privarjavi nikogar več na pravo pot. In kdor je bil v »zlatih« časih vajen, da je z redko in površno setvijo žel obilo sadov, se mora danes učiti resničnosti besed: *euntes ibant et flebant* mitterentes semina sua... To velja za vse, za mlade in stare. Prečudna je ona beseda: Mladi naj delajo, mi smo že dovolj delali v svoji mladosti. Kdaj pa je vendar dela dovolj? Kristus nas uči z najglasnejšo besedo svojega zgeda. Z besedo »consummatum est« je izdihnil svojo dušo. Tudi duhovnik mora delati do smrti. — Z drugimi besedami bi rekel, da moramo delati doler potrebujemo vsakdanjega kruha. Stari kmetič sedejo v zapečjak, ko že ne morejo več nog premikati. Ali naj imajo le duhovniki ta privilegij, da smejo v 40. ali 50. letu govoriti o tem, da so dovolj delali? Dragi sobratje, ali imamo resnično voljo do dela za Boga in neumrljive duše? Če je seveda nimamo, je kajpada »vse zaman«. S samo voljo še ni vse narejeno, a pravtako gotovo je tudi, da brez nje ni bilo, ni in nikdar ne bo prav čisto nič uspehov in nobenega napredka.

Izprašajmo svojo vest in odgovorimo prav jasno sebi in svojemu Bogu, ali imamo resnično dobro voljo, da bi zanj veliko naredili, čeprav bi morali v to žrtvovati same sebe ali ne. »Opfern und geopfert werden — ist des Priesters Los auf Erden.« Homo Dei! Ne vem, ali je ta zahteva najnižja ali najvišja, gotovo je pa da Bog sam zahteva od Tebe predvsem to, da imaš kot orodje

v njegovih rokah zares dobro voljo, narediti vse, kar spoznaš za potrebno.

Ad quid venisti?

Dobre volje in neutrudljivega prizadevanja nam je treba. Toda kakor je telesu potrebna hrana, da se more krepiti in ohraniti svojo prožnost, tako potrebuje hrane tudi volja. Nudi mu jo razum s tem, da predočuje krepke nagibe. Ko smo prišli v bogoslovje, smo našli vsak na svoji pisalni mizi listič z napisom: Ad quid venisti? Mislim, da je bil takrat Kristus zelo vesel svojih mladih učencev, ko so mu polni mladostne idealnosti, v svojih srcih vsak zase odgovarjali: Ut sequar Te! Če ne na listku nad pisalo mizo, vendar v svojem srcu bi moral vsak duhovnik prav pogostoma ponavljati to vprašanje. Ad quid venisti, čemu si postal duhovnik? Ali zato, da boš lagodno živel, da boš cvčice strigel, da se ti bodo vsi klanjali in da te bodo brezpogojno čislali kot nekakega pol-boga? Kdor bi bil postal radi teh nagibov duhovnik, bi v današnjih dneh imel pač vzrok za malodušno omahovanje. Hvala Bogu, med nami ne bo takih sobratov — in vendar opažamo toliko klavernosti in tako malo odločnega hotenja. O, bratje, preveč poredkoma se vprašujemo »ad quid venisti?« in še manjkrat ponavljamo: ut sequar Te, da ti sledim.«

Komu? Bratje, Kristusu, Sinu božjemu, Stvarniku in Zveličarju in Sodniku — Onemu, pred katerim bodo morali prej ali slej vsi narodi, vsi preprosti in vsi mogotci upogniti svoja kolena. Njemu hočemo slediti, ki ne želi vsak dan slaviti svojega zmagooslavja, ampak čaka, da pride Njegova ura, tista ura, o kateri je napovedal, da pride tako gotovo, kakor gotovo je on Resnica: »Nebo in zemlja bosta prešla, moje besede pa ne bodo prešle.« Ad quid venisti? Da boš vojščak, še več, častnik tega Kralja. Rex sum ego! In tebi peša pogum? Poživi in utrdi svojo vero, da obnoviš tudi pogumno zaupanje v moč in konečno zmago misli, ki jo širiš.

Ut sequar Te! Komu? Ponižnemu in požrtvovalnemu Jezusu betlehemskega, egiptovskemu, nazareškemu in golgatskemu. Njemu, ki ni imel, kam bi glavo položil, ki je živel od milodarov preprostih in ponižnih — ki je rad sprejemal v dar vodo iz Jakobovega vodnjaka in je zato ponujal živo vodo milosti, ki se pretaka v večnost. Njemu hočemo slediti, ki je zbiral okrog sebe le revne, betežne in neuke, dočim so izobraženci tega sveta s srdom zrlj nanj. Njemu, ki je doživljal, človeški rečeno, z učenci, apostoli, zlasti pa z množicami sama razočaranja in navidezne neuspehe. Za njim želimo hoditi, ki je vztrajal in se bojeval neumorno z nevero, hudobijo, trmoglavostjo, nehvaležnostjo, zabitostjo in vsakojako sebičnostjo do tako sramotne smrti. V težkih razmerah živimo. Dobro, a za drugega duhovnika so bile razmere vedno težke; najbolj težke razmere je moral premagati Veliki Duhovnik, Kristus sam. In če mi iskreno prav pogostoma ponavljamo »Ut sequar Te!« — ni mogoče, da bi omagali. Zato pa mora biti naša neustrašna parola: naprej in naprej! Nemo respiciens retro aptus est regno Dei.

Toda čemu? Quid erit nobis? Če drugega plačila ne odnesemo za veliko prizadevanje, ali je pohvala našega Gospoda: Euge serve bone et fidelis...« in »intra in gaudium Domini tui« le prazna beseda? Odprimo na široko svoje nadnaravno razsvetljeno oko in gotovo ne bomo vedno vpraševali »čemu?«. Sicer pa velja tudi za nas da kraljestvo božje silo trpi in da ga nase pritegnejo le oni, ki silo rabijo.

Čemu? Glejte tisoče najdražjih, prav naših ovčic, za katere bomo dajali strog odgovor, na robu prepada so. Vsi visijo na drobni nitki svojega življenja, ki jo Bog lahko vsak hip pretrga. Bog čaka, da jim priskočimo na pomoč in jih rešimo gotove pogube. Ne gre za časno gorje! — Odgovor vendar svoje razsvetljeno duhovno oko! Ali vidimo grozo v vsej grozoti? In mi ne bomo naredili vse, prav vse, kar je v naši moči, kar nudi čeprav le majhno upanje, da te revne ljudi otme-mo? O, mi pastirji, kje je naša ljubezen? Ali ne toži Jezus morda tudi nad našim ljudstvom: So kakor ovce brez pastirja? Amice, ad quid venisti? Ut sequar Te, humillime Rex regum ad glorificandum Patrem Tuum et meum, ad salvandas animas, pro quibus preciosissimum Sanguinem Tuum fudisti.

Meditirajmo pogostoma v namenu našega duhovskega poklica. Tako bomo vsaj to dosegli, da postane naša volja zares dobra, pripravljena storiti vse, kar bomo spoznali za potrebno, da ta namen tudi dosežemo.

(Nadaljevanje sledi.)

Stanko Stanič.

„Naš Čolnič“

V času, ko umira naša šola, v času, ko je društven razmah nasilno presekana, v času, ko postaja slovenska beseda in knjiga vedno bolj redka, v času, ko vsepovsod zmajuje strast, v času, ko pada na nas z vso težo Hamletovo: »Biti ali ne biti, to je zdaj vprašanje,« — se mi zdi, ko vzamem v roko »Naš Čolnič«, kakor bi čital blagovest.

Sobratje, brez ovinkov moramo priznati, da je ta list naš najboljši, ki daleko presega vse, kar smo kdaj podobnega čitali.

V listu vlada tista mladeniška svežost, ki privabi človeku veselje v srce pa tudi solzo v oko.

List je tako visoko idealen pa tudi tako krvavo realen, da seka v globino pa tudi zdravil v korenino.

»Naš Čolnič« je tako pristno krščansko-vzgojen, in vendar niti od daleč ni pridigar.

Njegovi »Pomenki« so v bistvu nedosegljiva šola krščanskega življenja. Po svojem sestavu ti članki spremljajo človeka, po njegovih razvojnih stopinjah — od rojstva do smrti — od samega sebe do starišev, bratov, sester, sosedov, vasi — pa zopet nazaj v hišico očetovo.

Tudi dušni pastir se iz »Pomenkov« marsikaj nauči.

Poglejmo samo uvod k »Pomenkom« v junijevi številki:

»Večina ljubezenskih romanov se konča tako, da se dva srečno vzameta in nato zastor pade. K večjemu se dvigne še toliko, da pokaže začudenim še sliko: srečen par obdan od kodrastih otročičev.

Tako je v romanih, v življenju pa je drugače. Tu se življenje šele začne s poroko.... Saj ste jo videli uvelo, potrto ženo, kateri je usoda zarisala v obraz globoke brazde tihega mučeništva; srečali ste že moža, mrkega, ki je bil skregan z Bogom in ljudmi. Kaj pravite, kdo ju je storil takšna? Poroka! Pa ste videli že tudi ženo cvetočo in srečno, ki se je veselila s svojimi otroci in v težavah možato nosila glavo pokonci. Gotovo ste srečali tudi moža, resnega in zavednega, umirjenega in prevdarnega. Kaj porečeta, kdo ju je storil takšna? Poroka.

Poroka je drzen skok v temo.

In potem nam »Pomenki« pokažejo »Kako se je ženil Martin.« Nato nas vodi pisatelj na dvojno »Svatbo«. Prva: »Hej, kako vesela gostija in slavnost poročna je to!« Druga: »Sorodniki bližnji in daljni prispeli so srečo želeli.« »Moža in ženo« v prvem nesoglasju in spravi nam riše prihodnji odstavek. »Zlomljen prstan« nam ob koncu pove: »Iz uživanja se ne rodijo otroci, z denarjem se ne zida sreča družine.«

Prijatelji, beri sam, in priznati moraš, da nisi nikjer čital tako klasičnega nauka novoporočencem.

Ali ne sije iz »Spominov« msgr. Arko-ta naravnost romantično a vendar težko delo podrobnega kulturnega delavca, ki naj našo dobo veže z dobo preteklosti in ji kaže prihodnost?

Znani mladino ljub Dr. Brumat nam razlaga pokret katoliških italijanskih žen in odpira življenje treh zaščitnic te organizacije: sv. Neže, sv. Rozalije iz Viterba in sv. Ivane D'Ark ter na koncu zakliče: Dekleta, ali bi ne bile tudi ve rade vsaj mgle device orleanske?

Prijatelji, ali ni užitka če berete »Vtise iz revizij«, navodila rekrutom, poročila o dijaških socialnih težavah. »Slike iz društvenega življenja« in poročila iz društvenega življenja iz vseh krajev dežele?

Im še vsi praktični članki, ki nas uvajajo v društveno življenje?

Priznati moramo, da imamo v »Našem Čolniču« najboljši, danes ne več samo društveni, ampak naravnost mladinski list.

Prežet je pravega katoliškega duha, pisan na način, da se je mladini res priljubil, glasnik pravega idealizma, prvi klicar in kladivar je za srečno bodočnost pod praporom Kristusovih načel in pod okriljem njegove nadnaravne milosti.

Če bomo mi sobratje ta list širili, podpirali, bo še napredoval in upliv lista se bo razširil, tako, da se bo uresničila pesnikova beseda:

»En zarod poganja, preroben ves nov!«

* * *

Vprašanje.

V italijanskih listih sem čital o novi regulaciji duhovniške kongruje v Italiji. Je precej poviška!

Kdo izmed sobratov bi znal razložiti v koliko in kako bodo pri tej prevedbi poštene tudi naše dežele? V. V. zakaj si umolknil?

Katehetski vestnik.

„Malčki.“

Pod tem naslovom je izšla na 8 straneh prva letna priloga »Čolniča« za otroke. Naroča se pri upravi »Našega Čolniča«, Riva Piazzutta 18 in stane 40 stotink.

Če kdaj, je pač pri sedanjih šolskih razmerah potrebno, da se otroci že zgodaj oprimejo zdravega slovenskega beriva. »Angeljček«, »Vrtec« in »Orlič« so med našo šolsko decu premalo razširjeni. Potrebno bi bilo, da bi čč. sobratje pogostoma tudi starše opozarjali, naj *skrbijo*, da se njihovim otroci že zgodaj priučijo posegati po lepih in izpodbudnih listih.

Priloga »Malčki« je tako lepo in s takim razumevanjem otroške duše sestavljena, da je bodo naši malčki zares veseli. Otroci, ki jo dobijo v roke, bodo po našem mnenju zahrepeneli po še več in več takega beriva. Služila bo torej izvrstno kot agitacijsko sredstvo za podobne mladinske liste, predvsem za gori omenjene.

V »Malčkih« opažamo pa še drugo tendenco. Zdi se nam, kakor da imajo tudi ta poseben namen, da na lep in neprisiljen način navdušijo mlada srca za »Marijine vrtece«. Ta namen se kaže v ljubkih črticah »Zbogom šola!« »Kaj piše Milka« in zlasti v »Povesti o črnem vranu«. Ta zadnja povest opozarja mlade bravce tudi že na prosvetno društvo. Pripovednik pravi v svoji aplikaciji: »Prišel je čas, ko zapuščate šolo. Nikar sami ne hodite po svetu, stopite v društvo, če ste že odrasli, če ne pa v »Marijin vrtec!«

Zelo bo zanimalo naše male poredneže »Kako se pošteno kolne«, lep nauk bodo zajeli tudi iz basni »Jež in zajec«, navdušili se bodo za »Cigarette« in za »Telovadbo« — zanimalo jih bo tudi kako »Marica dela križ« in »Kako je v Idriji?« — Prav na koncu so tudi vprašanja za enega najvažnejših izpitov naše mladine. Prvo se glasi: »Ali si vpisan v »Marijin vrtec?« in drugo: »Ali hodiš k shodom?«

Zelo toplo priporočamo čč. sbratom, naj obilno sežejo po tej »Čolničevi« prilogi. Tiskali so sicer 1200 izvodov, toda ohranjen je še stavek, ker se »Prosvetna Zveza« pač sme nadejati, da bodo naročila to naklado prav izdatno presešla.

Za pravilo naj velja: Kolikor mogoče veliko otrok naj »Malčke« kupi ali prejme v dar — vsi pa naj jih bero.

Preč. sobratje naj uporabijo to priliko, da ugotovijo, kak je bil ta prvi poskus te vrste sprejet. Svoje izkušnje in morebitne želje naj nam o priliki sporočijo.

Dr. Mirko Brumat.

Urednik: St. Stanič, kurat; Odg. ur.: A. Sfiligoj.
Tisk »Zadružne tiskarne« v Gorici.

Kronika.

† Janko Sedej.

Dne 18. maja 1924. je Gospod Jezus poklical k sebi našega sobrata Jankota Sedeja, vikarja na Grahovem.

Pogreb je jasno pričal koliko prijateljev in znancev je imel pokojni med svojimi sobrati. Č. g. Janko Sedej je bil rojen v Cerknem dne 8. maja l. 1866 in posvečen dne 7. okt. 1888. Pokojnik je bil brat Prezv. gor. kneza in nadškofa.

Izredno od Boga nadarjen — znal je poleg drugih skoro vse slovanske jezike — je vendar vse življenje ostal ponižen in vesel hlapec Gospodov med navadnim ljudstvom, bodisi kot kaplan v Tolminu, vikar v Levpi, Kronbergu, Oblokah, Grahovem in drugod. Delil je tudi grenko usodo beguncev v Št. Vidu na Dolenjskem.

Vesel in duhovit družabnik je bil povsod med brati dobrodošel. Kako ga je ljudstvo rado imelo, kjerkoli je služil, je pokazal njegov pogreb.

Trije Ivani — ožji medsebojni znanci — vsi trije grahovski dušni pastirji so umrli v raznih letih skoro na isti dan in isti mesec na Grahovem.

Janez Bevk 16. maja 1888; Janez Kokošar 16. maja 1923.; Janez Sedej 18. maja 1924. Vsi trije sedaj čakajo vstajenja pri sv. Ani na Grahovem. Bodi jim Bog milostljiv!

Se nekaj! Danes ob vedno večjem pomanjkanju duhovnikov, pokličimo si nekaj zgodovine v spomin! V času enega stoletja je bil rajni Janko, *enaindvajseti* duhovnik iz cerkljanske fare svete Ane, katerega umrljive ostanke smo izročili materi zemlji.

Poglejmo lepo vrsto!

1. Jožef Močnik iz Gorij št. 42. rojen 1. 3. 1764. župnik v Renčah, umrl 15. 12. 1855.
2. Franc Rojec iz Cerkna št. 83. rojen 1. 4. 1786. duhovnik v Cerknem, umrl 10. 8. 1864.
3. Anton Kafol iz Cerkna št. 84. rojen 14. 1. 1799. kanonik v Gorici, umrl 3. 1. 1877.
4. Andrej Božič iz Cerkna št. 77. rojen 1. 11. 1809. kaplan v Kamnjah, umrl 12. 10. 1849.
5. Jožef Jeram iz Poč št. 8. rojen 24. 1. 1814. dekan v Cerknem, umrl 12. 4. 1892.
6. Dr. Ivan Kafol iz Cerkna št. 84. rojen 30. 5. 1815. duhovnik v Gorici, umrl 27. 8. 1844.
7. Janez Bevk iz Cerkna št. 81. rojen 4. 10. 1815. vikar na Grahovem, umrl 16. 5. 1888.
8. Anton Močnik iz Cerkna št. 82. rojen 28. 5. 1821. vpokojen duhovnik v Ljubljani, umrl 30. 1. 1886.
9. Andrej Raspet iz Labinj št. 38. rojen 4. 10. 1821. prof. bogoslovja v Gorici, umrl 6. 3. 1891.
10. Anton Selak iz Planine št. 14. rojen 5. 1. 1826. kurat v Novakih, umrl 12. 4. 1892.
11. Andrej Peternejl iz Cerkna št. 89. rojen 28. 11. 1826. vikar v Čez-Soči, umrl 26. 1. 1870.
12. Franc Jereb iz Labinj št. 32. rojen 28. 8. 1833. župnik v Zaspju, umrl leta 1905.
13. Anton Božič iz Straže št. 157. rojen 15. 1. 1838. kurat v Batah, umrl 28. 10. 1901.
14. Franc Svetičič iz Cerkna št. 89. rojen 28. 3. 1839. umrl kot župnik v Štorjah pri Trstu.
15. Tomaž Čerin iz Cerkna št. 132. rojen 21. 12. 1846. prof. bvgoslovja v Gorici, umrl 18. 11. 1901.

16. p. Romuald Jereb z Labinj št. 1. rojen 1838. umrl kot frančiškan na Trsatu.

17. Joahim Jereb iz Cerkna št. 96. rojen 22. 6. 1841. duhovnik v Brdih, umrl 22. 2. 1920.

18. Peter Božič z Straže št. 157. rojen 27. 6. 1857. kurat v Branicu, umrl 12. 5. 1907.

19. P. Kapistran Raspet iz Cerkna št. 70. rojen 27. 2. 1860. kapucin na Štajerskem, umrl 1. 8. 1889.

20. Franc Raspet iz Straže št. 2. rojen 9. 10. 1861. župnik na Idriji, umrl 2. 11. 1918.

In koliko jih je še živih?

Čast cerkljanski fari!

Konec tragedije.

Meseca maja, v letu po Gospodovem rojstvu entisočdevetstoštiriindvajsetem je goriško slovensko ljudstvo zgubilo vse svoje redovnike. Slovenska beseda božja na Sv. Gori je utihnila. Slov. redovniki so s Kostanjevce pregnani. Kapucini so za Slovence v Gorici le še bili. Dom slov. Segneri-ja Sv. Križe ne zna več slovensko. Pazina ni več! Ljudstvo joka. Ni še v celi zadevi rečena zadnja beseda Upati je še vedno na kak kompromis. Če pa ne — je to kruta zmaga *goriškega* nacionalizma nad pravico in razumom. Navidezna zmaga se bo nad navideznimi zmagovalci grozno maščevala.

Koristni migljaji.

Preč. gg. cerkv. predstojnikom.

Poročila o ubitih cerkv. zvonovih se vedno bolj množe. Res je, da so tega mnogo krive razmere povojnih zvonov, ali še večjo krivdo nosi naše primitivno in neurejeno pritrkavanje. To najbolj izpričuje dejstvo, da se zvonovi ubivajo med pritrkavanjem in ne med zvonjenjem. Opustiti zaradi tega pritrkavanje bi ne bilo prav; kajti s pritrkavanjem se podeljuje zvoniskim glasovom najvišji izraz radosti in slovesnosti. Treba je le narediti pritrkavanje zvonovom varno in neškodljivo.

V to je treba tudi za pritrkavanje umne uredbe. Taka uredba zahteva pred vsem odgovornost pritrkavcev. Kakor je cerkovnik odgovoren za vse neredne in nezgode v cerkvi, tako naj bodo pritrkavci odgovorni za vse nepravilnosti in nesreče pri pritrkavanju. V času pritrkavanja naj zvonik neha biti »komunska gmajna«, kamor je vsakomu dohod odprt, kamor se zatekajo za zabavo celo pijanci, ko jim pstaja popivanje v krčmi predolgočasno. Kakar je oskrbovanje cerkvene službe izročeno vedno istemu cerkovniku, tako naj oskrbuje pritrkavanje določeno število stalnih pritrkovavcev. Pravilo bodi: 1. Za vsak zvon en pritrkovavec, en pritrkovavec ne pritrkaj nikdar hkratu na dva zvonova; 2. za slučaj zadržka in bolezn eden ali dva namestnika; 3. vsakemu drugemu — razen cerkovniku — dohod v zvonik za- branjen; 4. za pritrkavanje najmanj trije zvonovi; če sta v zvoniku za skupno zvonjenje le dva ali en sam zvon, je pritrkavanje strogo izključeno; 5. pritrkovavci naj bodo trezni, mirni, moralno in versko vzgledni moške in mladeniči!

Kot vsako opravilo zahteva pritrkavanje nekaj priprave in nauka. Ta se je doslej prepuščal sa-

moučbi. Ta in vedno ista primitivnost v pritrkavanju mora enkrat nehati. Umnega napredka smo tudi v pritrkavanju živo potrebni. Za to je že tudi poskrbljeno. Spisana je knjiga »Slovenski pritrkovavec«, katere rokopis se pregleduje v Cecilijinem društvu v Ljubljani, in upanje je, da se kmalu natisne. V tej knjigi se bo nudilo našim pritrkovavcem obširno navodilo v umnem pritrkavanju.

Prosim, naj se blagovoljno uvažuje to kratko priporočilo!

Iv. M-a.

Kaj pa tale misel?

S trpkim srcem smo sprejeli vest, da so razven lazaristov vsi naši redovniki morali oditi. V kratkih stavkih je »Zbornik« str. 31. narisal posledice njihovega odhoda.

Predzadnji odstavek nasvetuje prisiliti posamezne redove do tega, da nastavijo po svojih samostanih nekoliko naših ljudi. Ta nasvet ni neizvedljiv in za sv. Goro, če ne bo druge rešitve tudi edini izhod. Vendar pa vidim v tem nasvetu več težkoč. Ni napačno rekel oni sobrat, ki je k temu pripomnil to-le: »Naši bi delali, oni pa na njih račun živeli.« Je pač ta rešitev zadnja v vseh možnostih. Pes pač gloje kost; če nima mesa!

Jaz imam pa drug nasvet! Marsikomu se bo zdel fantastičen. Pa ker je papir ponižen naj bo napisan v premišljevanje.

Moj nasvet obstoji v tem, da mislim na nove slov. samostane. V naši deželi je več cerkvâ, ki so precej prostorne in priročne — pa so vendarle podružnice. Poleg takih cerkvâ so večkrat tudi cerkvene kmetijske hiše. Ali bi se ne dalo izročiti kako tako cerkev našim izgnanim redovnikom? Če je poleg še hiša bi jo bilo treba prirediti, recimo, za družino šestih redovnikov. Če pa hiše ni, bi se jim odstopilo kos cerkvenega zemljišča, ki bi se ga morda potom zamenjave preneslo v obliže dotične cerkve.

Seveda je za zidavo treba denarja. Organizacija, dobra volja in trud premagata tudi to vprašanje.

Posebno bi prišla tu v poštev božja pot v Logu pri Vipavi. Velikanska pripravna cerkev je tu in menda je tudi mežnarja onkraj ceste cerkvena last. Ali bi se to vse skupaj ne dalo izročiti lazaristom? *To bi bilo za vipavsko dolino.*

Če pa tu ne gre, kaj pa batujska podružnica v Selu?

In za Kras, ali bi ne mogla priti v poštev podružnica komenska v Obersljanu. Je to prijazna cerkva Dev. Marije.

Za goriško okolico se mi zdi, da ima kuracija v Podgori tik cerkve cel kompleks stanovanjskih hiš, kjer bi prav lahko naselili Salezijance, ki bi prišli prav okoličanom in tamkajšnji vasi, ki se vedno bolj industrializira.

Če pa tam ne, ali bi se ne dal porabiti za to St. Maver, za naselitev redovnikov. Fara St. Maver naj se združi s Podsobotinom. Tamkajšnje župnišče in cerkev pa porabi za samostan?

Naše kapucine, ki so bili prej navajeni na koroške hribe bi se dalo naseliti na Tolminskem, ali pa sploh v hribih tam gori. Volče, Kobarič, Sp. Idrija, Cerkno, so kraji, kjer ne bo preveč težko

žrtvovati eno ali drugo podružnico kapucinom. Cerkveno zemljišče je gotovo na razpolago. Posojilnice, zadrage, cerkve, kmetje naj prispevajo in majhen hospic pri cerkvi je sezidan!

Sobratje, ki sem jih z navedbo krajev tangiral, se bodo gotovo vznemljili: Še s temi sitnostmi prihajaj na dan. Ali ne veš koliko žrtev in težav, koliko poti in pogodb, prošnji in potrdil je za to stvar potrebnih. Kaj pa Trst in Istra, kaj pa cela Notranjska? Sem fantast priznam! Tudi ne mislim povsod razsejati redovnikov. Če se nam dva hospica posrečita, bo iz tega kokodakanja zadosti jajec.

Resno predlagam pa tole:

Na letošnje sobranje naj »Zbor svečnikov sv. Pavla« izrecno povabi vse dekane in druge dekanjske zastopnike, kateri naj to vprašanje razpravljajo.

Gre za te bistvene točke:

1. Juridična zagotovitev slovenske posesti morebitnih novih naselbin.

2. Gospodarska stran tega vprašanja.

3. Razpoložljivi kraji.

4. Sprejemljivi redovi.

Fantast sem pa le! Naj bo, ali misel je zapisana!

Naše ljudske šole.

Mi se vse premalo zavedamo kakšnega katastrofalnega pomena je za nas odprava slovenskega učnega jezika v naših ljudskih šolah. Ne samo, da z novim učnim jezikom izginjajo iz naših šol vse vzgojne dobrine svojstvene, poduku v materinem jeziku. Ne samo, da izginja iz naših šol iz tradicije polstoletje pridobljena narodna vzgoja, izginja tudi ona tradicionalna slov. začetnica, slovenska basen, slov. otroška pesem, slovensko zgodovinsko berilo, izginjajo slov. možje preteklosti; izginja slov. pravopis itd.

Za nas katehete izginja tudi ono postopno razumevanje slovenščine, ki je potrebno za razumevanje katekizma.

To zna postati za krščanski nauk katastrofalnega pomena. To vprašanje danes še ni tako akutno, ker odprava slov. jezika še ni v vseh razredih izvedena in ker obstoja še nekoliko tradicije.

Kaj bo pa ko to dvoje popolnoma izgine?

Koliko besed in tostvarnih pojmov je dala slov. šola, da katehetu ni bilo potreba širše razlage. Domači zaklad besed je pri otroku majhen, šola mu ga je razširjevala. Katehet je nujno razlagal le bogoslovne izraze. A jutri?

Treba bo najprimitivnejše slov. besede razlagati, učiti otroka jezika. Treba bo učne knjige tostransko izpopolniti.

Če tega ne storimo sedaj, bomo morali nekoč pridigati v dijalektu, kakor pri Rezijanih in ogrskih Slovencih.

Sobratje, že radi razumevanja krščanskega nauka, moramo učiti mladino slovenščine. To je veliko vprašanje in premisleka vredno!

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Ta številka se je radi raznih težkoč zakasnila. Tudi obseg je zmanjšan! V prihodnji številki bomo vse to popravili.